

УДК 378.091(477)

Олійник Н.М.
директор Осівецького ЗЗСО I-III ступенів
Тернопільської області
nkaraczka@gmail.com

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СУЧАСНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Суспільні тенденції трансформації країни в напрямку інноваційної політики призвели до необхідності розвитку інноваційної діяльності в освітній практиці. Така діяльність базується на пошуку та вдосконаленні теоретико-методологічних, методичних основ, принципів та підходів в педагогічній практиці.

Одним з основних завдань є пошук педагогів із високим рівнем кваліфікації, що усвідомлюють значення та важливості нововведень в педагогічну систему, педагоги з високим ступенем творчого та науково-педагогічного мислення, готових до впровадження інноваційних технологій.

Метою дослідження є аналіз та усвідомлення важливості впровадження інноваційних технологій в освітній процес.

Проблеми педагогічних інновацій в середній освіті досліджували у своїх працях К. Ангеловські, В. Бочелюк, О. Глузман, Л. Даниленко, В. Загвязинський, Л. Карамушка, В. Кваша, В. Паламарчук, О. Попова, Н. Юсуфбекова та ін. Ці дослідження сприяли вдосконаленню та зміні традиційних педагогічних концепцій та поширенню нововведень, які сприяли формуванню інноваційного способу діяльності педагогів.

Вітчизняні та зарубіжні вчені розглядають інноваційну педагогічну діяльність як складне, інтегральне утворення, сукупність різних за цілями та характером видів робіт, що відповідають основним етапам розвитку інноваційних процесів та спрямовані на створення і внесення педагогом змін до власної системи роботи.

Поряд із незаперечними досягненнями у сфері педагогічної інновації є низка проблем. В. Кремень відзначає, що «масова практика інноваційного руху в освіті з усією гостротою пред'явила рахунок педагогічній науці, її пояснювально-перетворювальному потенціалу. Природне бажання педагогів-новаторів обіпертися на цілісний науковий фундамент виявляється часто-густо незадоволеним через об'єктивну незавершеність сучасного педагогічного знання» [3].

Завданням педагогічної освіти, висвітленим у положенні Закону України «Про вищу освіту», є підготовка вчителя, здатного працювати в гуманітарному освітньому середовищі, технологічно його забезпечувати, інноваційно розвивати [1].

Педагогічні інновації – це цілеспрямоване, систематичне та послідовне впровадження в практику прийомів, способів, педагогічних дій та засобів, що

охоплюють цілісний навчально-виховний процес від визначення його мети до одержання очікуваних результатів. Фактично, це результат творчого пошуку оригінальних, нестандартних рішень різноманітних педагогічних проблем [2, с. 53-54].

Інноваційна діяльність в освітньому закладі як система – це, за визначенням О. Бухнієвої, складно структурована діяльність членів адміністративно-допоміжного та науково-педагогічного персоналу як сфери освітніх послуг щодо створення (розробки), освоєння, використання та поширення нововведень, що функціонує у складі цільового, мотиваційного, змістового, операційного, контрольо-регулювального й оцінно-результативного компонентів [4]. Тобто, інноваційна діяльність несе в собі зміни та вдосконалення освітнього процесу під час розробки, пошуку та запровадження методологічних, концептуальних нововведень.

У педагогічних дослідженнях використовуються терміни «інноваційне навчання» – зорієнтована на динамічні зміни в навколишньому світі навчальна та освітня діяльність, яка ґрунтується на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості [5, с. 9].

Як підкреслюють Г. Балл та І. Зязюн, педагога потрібно розглядати як суб'єкта гуманістично орієнтованої освіти, який не є головною діючою особою в групі учнів, а стає організатором самостійного навчального пізнання учнів і режисером їхньої взаємодії з навчальним матеріалом, один з одним та з педагогом. Педагог повинен бути не тільки фахівцем, який має професійні знання, вміння і навички, володіє методами, засобами і навчальними технологіями, а й професіоналом, який володіє, крім того, цінностями, ідеалами і взагалі цілісною професійною культурою [6, 7].

У змісті моделі інноваційної діяльності педагога мають розглядатися такі компоненти [8]:

- мотиваційний, спрямований на формування в учнів мотивів навчання за конкретною професією з метою формування професійно важливих і соціально значущих якостей і властивостей особистості, які необхідні для майбутньої успішної професійної діяльності;
- адаптаційний, спрямований на практичну реалізацію принципу доступності змісту навчання, на пристосування змісту освіти до рівня розуміння учня;
- стимулятивний, пов'язаний з необхідністю стимулювати (спонукати до дій) учня в процесі навчання і виховання; стимули можуть бути матеріальні, моральні, адміністративні;
- кібернетичний, пов'язаний зі здійсненням процесу управління учінням, розвитком і вихованням учня, а саме такі функції, як планування, організація, регулювання, контроль, облік, аналіз;
- технологічний, який містить дії педагога щодо перетворювання способів, що використовуються (методів, засобів і форм організації) навчання і виховання учнів на педагогічну технологію, яка забезпечує гарантований результат навчання;

- діагностичний, пов'язаний з оцінюванням ступеня досягнення мети заняття та визначення рівня знань, умінь і навичок учня (освітніх продуктів), а також ступеня засвоєння ним способів теоретичної та практичної діяльності;

- комунікативний, який містить дії педагога, пов'язані з установленням педагогічно доцільних взаємин з учнями, їхніми батьками, колегами по роботі, адміністрацією в процесі безпосередньої взаємодії з ними для вирішування педагогічних завдань і проблем.

Отже, інноваційна педагогічна діяльність ґрунтується на науково-методичних нововведеннях та на підготовці педагогів, у яких закладений професіоналізм, творча рішучість та здатність приймати та вводити інновації у виховну та освітню діяльність.

Література

1. Балл Г. О. Гуманізація загальної та професійної освіти: суспільна актуальність і психолого-педагогічні орієнтири / Г. О. Балл // Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія ; за ред. І. А. Зязюна. – К. : Віпол, 2000. – С. 134–157.
2. Бухнієва О. А. Підготовка аспірантів до інноваційної діяльності у вищому навчальному закладі: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / О. А. Бухнієва ; Республік. ВНЗ «Крим. гуманіт. унт». – Ялта, 2011. – 20 с.
3. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології. Навчальний посібник / І. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
4. Закон України «Про вищу освіту» від 1.07. 2014 р. № 1556-VII [Електронний ресурс] / База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakonukrayiny-pro-vyschu-osvitu> .
5. Зязюн І. А. Інтелектуально творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти / І. А. Зязюн // Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія ; за ред. І. А. Зязюна. – К. : Віпол, 2000. – С. 11–57.
6. Кононець Н. В. З досвіду педагогічних інновацій в Аграрному коледжі управління і права Полтавської ДАА / Н. В. Кононець / Забезпечення сталого розвитку аграрного сектора економіки: проблеми, пріоритети, перспективи : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 25-27 жовтня 2011 р., м. Дніпропетровськ / [редкол.: Л. А. Запара (відпов. ред.) та ін.]. – Дніпропетровськ : Друкарня ДДАУ, 2011. – Т. 3. – С. 53-54.
7. Кремень В. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи) / В. Кремень. – К.: Грамота, 2003. – 216 с.
8. Харагірло В. Є. Моделювання інноваційної діяльності педагогів професійної школи / В. Є. Харагірло // Вісник післядипломної освіти. – 2014. – № 11. – С. 192-200.